

STEDELIJK MUSEUM ALKMAAR 2023

Inhoud

Verlag van de directie
5

Profiel, visie en missie
18

Tentoonstellingen
24

Begunstigers en fondsen
64

Bruiklenen
68

Aankopen en schenkingen
76

Conserveren en restaureren
78

Publicaties en lezingen
82

Bericht van de
Raad van Toezicht
88

Organigram
92

Personeel
98

Financieel verslag
102

Colofon
112

Patrick van Mil, directeur-bestuurder Stedelijk Museum Alkmaar.

Verlag van de directie

Een jaar met hoogtepunten

Nooit eerder in zijn bijna 150-jarig bestaan trok Stedelijk Museum Alkmaar zo veel bezoekers als in 2023. Aan het eind van het jaar stond de teller op 82.816: een nieuw record in de geschiedenis van het museum. Dat resultaat was met name te danken aan de succesvolle voorjaarstentoonstelling *Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & de Bergense School*, waarin met een unieke selectie bruiklenen uit binnen- en buitenland nieuw licht werd geworpen op de ontstaansgeschiedenis van de eerste expressionistische beweging in Nederland, aan het begin van de twintigste eeuw.

Een tweede hoogtepunt van het jaar was de onthulling van *Het Grote Raam*, een indrukwekkend glaskunstwerk van Fiona Tan van 23 meter hoog en 6 meter breed in de Grote Kerk van Alkmaar. Stedelijk Museum Alkmaar was mede-initiatiefnemer en een belangrijke trekker van deze prestigieuze opdracht en wijdde daarnaast een tentoonstelling aan Fiona Tan. Het project kreeg uitgebreid aandacht in de landelijke media.

Tentoonstellingen: het museum als opdrachtgever

Stedelijk Museum Alkmaar ziet zichzelf niet alleen als een bewaarplaats voor artistieke en cultuurhistorische objecten, maar ook als een tempel der muzen: een huis waar de kunsten in al hun verschijningsvormen worden gekoesterd en gestimuleerd. In 2024 heeft het museum meer dan ooit inhoud gegeven aan deze rol, onder andere met opdrachten aan beeldend kunstenaars om nieuw werk te maken. Deze opdrachten vormden een rode draad in de programmering van afgelopen jaar.

In de tentoonstelling *Plantage Alkmaar* over het slavernijverleden op een rietsuikerplantage in Suriname was een belangrijke rol weggelegd voor een video-installatie van kunstenaar Dimitri Madimin, die in opdracht van het museum de huidige inwoners en het landschap van het Surinaamse Alkmaar portretteerde.

Ter gelegenheid van de onthulling van *Het Grote Raam* wijdden we een tentoonstelling aan Fiona Tan en de totstandkoming van de kunstopdracht die na vier jaar voorbereiding resulteerde in een immens glas-in-loodkunstwerk.

Naar aanleiding van de 450-jarige viering van Alkmaar Ontzet gaf het museum aan drie hedendaagse kunstenaars, Sina Dyks, Marinke van Zandwijk en Gabriel Lester, opdracht om een Nieuw Vrijheidsbeeld te creëren. De werken werden onder de gelijknamige titel gepresenteerd in de grote tentoonstellingszaal van het museum. Met werken in verschillende technieken gaven de kunstenaars ieder op eigen wijze een eigentijdse invulling aan het thema vrijheid.

Daarnaast kreeg dichter en kunstenaar Maria Barnas opdracht om een idee uit te werken dat zij had ontwikkeld naar aanleiding van het verhaal *De Aleph* van Nobelprijswinnaar Borges. Die opdracht resulteerde in een intrigerend kunstwerk waarbinnen tekst en licht samen een hallucinerende dans opvoerden waarin bezoekers zich in de museumzaal volledig konden onderdompelen.

Programmering: het museum als Tempel der Muzen

De stimulerende rol die het museum heeft voor de kunsten kwam ook tot uiting in onze overige programma-activiteiten. In de serie *Art=Music=Art* werden internationale jazzmusici uitgenodigd om in dialoog met de vrijheidskunstwerken in de museumzaal een uur lang te improviseren. Soortgelijke cross-overs werden gerealiseerd met de muzikanten van La Sfera Armoniosa en schrijver Geert Mak naar aanleiding van de huwelijksdag van Maria Tesselschade, en met theatermaker Anne Roos de Carvalho en geluidskunstenaar Fedde ten Berge, die een interactief, theateraal klankdiner in het museum organiseerden. Voormalig Componiste des Vaderlands Calliope Tsoupaki kreeg opdracht voor een compositie bij *Het Grote Raam* van Fiona Tan, die bij de onthulling van het kunstwerk op 6 oktober ten gehore werd gebracht.

De tweede editie van de Museumnacht op 30 september stond tevens in het teken van de cross-overs. Met een vol en gevarieerd programma met dans, (klank)theater, muziek en yoga en meer dan 1200 bezoekers in het museum was het evenement een succes. Er waren veel jongeren en er was een geanimeerde sfeer in het gebouw.

In opdracht van de mede door Stedelijk Museum Alkmaar georganiseerde Joost Zwagerman Lezing schreef bestsellerauteur en kunstcritica Sacha Bronwasser een nieuw essay over kunst en taal, dat uitmondde in een korte eenakter. De lezing werd gegeven op 18 november voor een volle zaal in

TaqTheater De Vest. In de eenakter van Bronwasser vertolkten twee werken uit de Bergense School-collectie van het museum een hoofdrol op het podium. Een unieke cross-over tussen essay, tentoonstelling en theaterstuk.

Het museum als samenwerkingspartner

Naast de Joost Zwagerman Lezing met het ABC Huis en TaqTheater De Vest kende het museum afgelopen jaar nog meer samenwerkingsprojecten. Met elf andere musea – in iedere provincie één – nam Stedelijk Museum Alkmaar deel aan het project *Match*. Daarin kon elk museum met als thema 'intimiteit' een werk uit de eigen collectie koppelen aan een topstuk naar keuze uit de collectie van het Rijksmuseum. Wij kozen voor het werk *Bathseba* van Jan van Scorel dat werd gepresenteerd in combinatie met *Het Laatste Avondmaal* van Cornelis Buys, eveneens een oude meester uit de regio Alkmaar. De tentoonstelling werd begeleid door een even geestige als indringende gesproken tekst van de Palestijnse publiciste Umayya Abu Hanna, die de historische werken in een hoogst actuele context plaatste.

In samenwerking met de jongerenorganisatie JITS (Jungle in the Sky) boden we ruimte aan publieksactiviteiten met buurtbewoners. Onder de titel *Jungle in the Museum* was in de bovenzaal van het museum gedurende een maand werk te zien van lokale kunstenaars met een vluchtelingen-achtergrond, die door JITS waren geselecteerd.

Het museum participeerde verder in het project *Ook Mijn Plek*, een documentaire en een stadsprogramma om racisme en discriminatie te bestrijden en verdraagzaamheid te bevorderen.

Met de gezamenlijke culturele instellingen van Alkmaar organiseerden we medio september voor de tweede keer een festival in buitenwijk de Mare onder de titel *Move the City*. In de door het museum georganiseerde activiteit met kunstenaar Marinke van Zandwijk werden bezoekers van het winkelcentrum uitgenodigd eigen tekst over vrijheid toe te voegen aan het werk van Van Zandwijk. De activiteit genereerde veel aandacht en betrokkenheid van de bewoners. Het festival *Move the City* maakt komende jaren een tournee langs verschillende wijken in Alkmaar, te beginnen met de wijk Overdie.

In het kader van 450 jaar Alkmaar Ontzet werkte het museum mee aan het project *Met Eigen Ogen*, een multimedia tour door het tijdelijk tot expositieruimte omgebouwde stadhuis van Alkmaar. Het museum participeerde met bruiklenen en inhoudelijke expertise. Het door Sinan Can vertelde verhaal van Alkmaar Ontzet werd vermengd met een breed palet aan stemmen van Alkmaarders van nu met actuele vragen en verhalen over vrijheid.

Educatie en participatie

Na de coronajaren is het schoolbezoek aan het museum in 2023 weer aangetrokken. Met 5540 leerlingen, van primair onderwijs tot en met hoger en universitair onderwijs, kwam het educatieve bereik van het museum weer op pre-coronaniveau.

- PO leerlingen: 2.458
- VO leerlingen: 1.764
- Leerlingen ROC: 132
- NT2-studenten: 378
- Studenten hoger en universitair onderwijs: 808

In het najaar is met hulp van oud-docenten een wervingscampagne voor onze educatieve programma's uitgerold in scholen in de regio. We hopen daarvan in 2025 de vruchten te plukken. Dankzij een nieuw boekingssysteem verlopen de aanmeldingen en voorbereidingen van een schoolbezoek efficiënter.

In de zomer werd de tweede jaargang van het CuratorLab voor VMBO afgesloten met de keuze voor het winnende concept voor een museum-presentatie van de jongeren. Het winnende idee – een dagboek-vertelling van een slaafgemaakte jongen bij een zeventiende-eeuws schilderij uit onze collectie – wordt samen met de jongeren uitgewerkt en gepresenteerd in de nieuwe collectiepresentatie *Allemaal Alkmaar* die medio 2024 wordt geopend. De subsidie van Fonds 21 voor dit succesvolle project eindigt in 2024. We zoeken naar financiële mogelijkheden om deze programmalijn voor jongeren in de regio in de komende jaren voort te zetten.

In het kader van het programma *Van Gogh & Friends* kregen Alkmaarse scholieren workshops en maakte zij schilderijen met Van Gogh, Cézanne en Le Fauconnier als inspiratiebron. Veertig van hen werden geselecteerd voor een grote buiten-expositie die in augustus op de Paardenmarkt in het centrum van Alkmaar te zien was. De vertaling van de Franse meesters door de ogen van Alkmaarse jongeren was verrassend hoog van kwaliteit en had veel bekijks.

In samenwerking met Artikel 1, de organisatie voor het voorkomen en bestrijden van discriminatie, heeft de afdeling Educatie een magazine gemaakt met de titel *Bitterzoet*. De uitgave biedt inspirerende voorbeelden en handvaten voor het onderwijs om het slavernijverleden in de klas te behandelen. Het magazine is verspreid onder alle docenten in het primair en voortgezet onderwijs in de regio Noord-Holland Noord.

Sinds september 2023 kent Stedelijk Museum Alkmaar een jongerenafdeling. Hiervoor zijn tien jongeren met verschillende achtergronden en opleidings-niveaus geselecteerd uit Alkmaar en omgeving. De jongeren, in de leeftijdsgroep van 15 t/m 20 jaar, treden voor gemiddeld 3 uur per week in dienst van het museum. Zij organiseren eigen activiteiten en werken daarnaast mee aan werkzaamheden en activiteiten in het museum. De jongeren ontwikkelen onder meer een multimedia tour door de vaste collectiepresentatie. In algemene zin fungeren zij als klankbordgroep voor de museumstaf.

In het najaar organiseerde het museum een Jongerentop, waarin 40 jongeren onder leiding van futuroloog Jacintha Scheerder twee dagen lang werkten aan ideeën en plannen voor de toekomst van Alkmaar. De rijke oogst van hun plannen werd aan het eind van de sessie aangeboden aan Jasper Nieuwenhuizen, wethouder voor wonen, openbare ruimte, onderwijs en jeugd.

In het streven naar meer betrokkenheid vanuit de samenleving en een meer divers publieksbereik werkte het museum ook dit jaar voor diverse projecten met externe klankbordgroepen. Zo trekken we voor de nieuwe collectiepresentatie samen op met een klankbordgroep van inwoners uit de regio met een zeer diverse samenstelling. Zij adviseren ons over toegankelijkheid, publieksbenadering, invalshoeken, taalgebruik e.d. en helpen het museum op die manier om voor een breder en meer divers publiek toegankelijk en relevant te worden.

In dat verband lieten we ook een onderzoek uitvoeren naar de toegankelijkheid van de museale presentaties voor verschillende doelgroepen en bezoekers met een lichamelijke of geestelijke beperking. Verschillende aanbevelingen uit het onderzoek volgen we op in de ontwerpen voor tijdelijke | en permanente presentaties.

Publieksbereik en impact

In 2023 ontvingen we 82.816 bezoekers. Nooit eerder ontving Stedelijk Museum Alkmaar zoveel bezoekers in één jaar. Dit hoge aantal was vooral te danken aan de tentoonstelling *Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & de Bergense School*, die bijna 44.000 bezoekers trok. In deze periode was het aandeel buitenlandse en toeristische bezoekers twee keer zo hoog als gewoonlijk. De expositie kreeg zowel landelijk als regionaal en lokaal de nodige publiciteit.

Met steun van de gemeente organiseerden we een uitgebreid stadsprogramma *Van Gogh & Friends* waarbij Alkmaar gedurende vier maanden geheel in het teken van het tentoonstellingsthema stond, variërend van

etalagewedstrijden en levende schilderijen op straat tot en met aardappel-schillende koren, een Van Gogh-luchtballon en een buitententoonstelling door jongeren. Retail- en horeca-ondernemers participeerden met speciale arrangementen en betuigden na afloop hun dank voor het toeristische en economische succes van het project.

In samenwerking met de Alkmaar Pas was het museum ten tijde van de tentoonstelling gratis toegankelijk voor inwoners van de gemeente met een kleine beurs. De proef was zo geslaagd dat wij deze regeling voor 2024 hebben voortgezet.

Met de tentoonstelling *Plantage Alkmaar* werd een nieuw, onbekend hoofdstuk geschreven over de koloniale geschiedenis en het slavernijverleden van Alkmaar. De tentoonstelling trok bijna 20.000 bezoekers waaronder vele met een bi-culturele achtergrond en ook veel schoolgroepen. De expositie kreeg niet alleen veel media-aandacht, maar had ook de nodige impact. Naar aanleiding van de expositie werden in de Gemeenteraad van Alkmaar verschillende moties ingediend en besloot het College van B&W tot een nader onderzoek naar het slavernijverleden van de stad.

Opvallend was de ruime media-aandacht in dagbladen en radioprogramma's voor de tentoonstelling en het boek over Maria van Nesse, waarschijnlijk ook omdat het portret van deze sterke, onafhankelijke zeventiende-eeuwse vrouw het traditionele historische beeld van een door mannen gedomineerd tijdperk corrigeerde. Ook dit project had de nodige maatschappelijke impact. Ter afsluiting van de tentoonstelling organiseerden we samen met burgemeester Anja Schouten een bijeenkomst met Alkmaarse 'power-vrouwen'. Judith Noorman, co-auteur van het boek over Maria van Nesse, hield een lezing. Op internationale vrouwendag sprak conservator Christi Klinkert in wijkcentrum De Mare voor een groot en zeer divers publiek van vrouwen, waarvan verscheidene deelnemers daarna het museum bezochten.

Collectie

Zowel met schenkingen als met aankopen konden we in 2024 meerdere kerncollecties van Stedelijk Museum Alkmaar versterken. Met steun van verschillende fondsen hebben we een bijzondere zeventiende-eeuwse Alkmaarse vijzel kunnen verwerven die nauw verbonden is met het Hofje van Nordingen, en een schilderij van Caesar van Everdingen. Van zijn broer, de Alkmaarse meester Allart van Everdingen, konden we een verfijnde brunaille op papier aankopen.

De negentiende-eeuwse collectie werd dankzij schenkingen aangevuld met onder andere fraaie landschapsschilderijen van H. C ten Berge. Voor de Bergense School-collectie konden we enkele belangrijke aankopen doen waaronder een zelfportret uit 1914 van de grote inspirator van deze beweging Henri Le Fauconnier. Schenkingen van werken van onder andere Dirk Filarski en Leo Gestel vormden een welkome verrijking van de Bergense School-verzameling.

Onze verwervingen op het gebied van hedendaagse kunst zijn vrijwel altijd gekoppeld aan opdrachten en tentoonstellingen in het museum. Zo is de definitieve ontwerpschets (met aantekeningen) van Fiona Tan voor *Het Grote Raam*, getiteld *Het Licht van de Vrijheid*, nu opgenomen in de collectie en hebben we een van de nieuwe vrijheidsbeelden verworven die in opdracht zijn gemaakt naar aanleiding van 450 jaar Alkmaar Ontzet, namelijk *Sprankelend verlangen* van Marinke van Zandwijk. We hopen dit monumentale glaskunstwerk in de nabije toekomst permanent te kunnen tonen in een publieksruimte elders in de stad.

Restauraties vormen een niet te onderschatten aspect van de collectietaak. Dit jaar konden we enkele sleutelwerken uit de Bergense School-collectie grondig laten restaureren, waardoor deze een fraaie hoofdrol konden vertolken in de tentoonstelling *Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & de Bergense School*. De Vereniging Rembrandt heeft een forse subsidie toegekend voor de restauratie van twee Alkmaarse werken van de zeventiende-eeuwse kunstenaar Lambert Doomer, die in 2024 verder ter hand zal worden genomen. In 2025 of 2026 zullen we de resultaten van de restauratie aan het publiek tonen tijdens een tentoonstelling gewijd aan Doomer.

Naast aandacht voor uitbreiding en versterking van de collectie was er dit jaar ook gelegenheid voor het opschonen en herordenen van de collectie. De Gemeente Alkmaar heeft toestemming gegeven voor afstoting van de speelgoedcollectie, een tamelijk grote, voor Stedelijk Museum Alkmaar wezensvreemde verzameling die geen enkele connectie heeft met de stad of de stadscollectie. De ontzameling volgens de LAMO-procedure is inmiddels afgerond. Een deel van de objecten is herplaatst bij andere musea.

Om meer schilderijen te kunnen herbergen, is een begin gemaakt met de herinrichting van het museale depot met meer schilderijenrekken. Om daarvoor ruimte te creëren was het noodzakelijk om een deel van de driedimensionale objecten uit de collectie extern op te slaan. Deze externe opslag zullen we ook in de toekomst aan blijven houden.

Organisatie

Sinds de verzelfstandiging hanteert het museum de Museum cao en zijn alle medewerkers aangesloten bij pensioenfonds ABP. Vanaf mei 2019 is het museum collectief aangesloten bij Stichting PAWW (Private Aanvulling WW) en dragen de medewerkers in loondienst maandelijks via het salaris daarvoor een bijdrage af. Via het PAWW-fonds zijn zij bij werkloosheid verzekerd van een werkloosheidsuitkering voor maximaal 38 maanden, in plaats van standaard maximaal 24 maanden (UWV). Het ziekteverzuim is wederom gedaald en komt in 2023 gemiddeld uit op 3,4% (2022: 4,1%).

Het museum is aangesloten bij het landelijke samenwerkingsproject *Musea Bekennen Kleur*. Met dit project worden museummedewerkers zich bewust op welke wijze diversiteit en inclusie geïntegreerd kunnen worden in het museum. Met uiteindelijk de weerslag daarvan in onze museale presentaties, bij het onderkennen van verschillende doelgroepen, in onze communicatie met het publiek en bij het werven en binden van medewerkers en vrijwilligers.

Aan organisaties, ook aan museumorganisaties, worden door veranderende omstandigheden steeds weer nieuwe eisen gesteld. Van medewerkers vergt dat vaak uitbreiding van hun competenties. Stedelijk Museum Alkmaar heeft daar ook in 2023 veel aandacht besteed. Op het gebied van beveiliging volgen diverse medewerkers een opleiding om de benodigde diploma's te behalen en zijn diverse interne trainingen georganiseerd. Verder heeft een organisatiebrede workshop over diversiteit en inclusie plaatsgevonden en zijn er groepstrainingen geweest over werkdruk, samenwerking en communicatie, crisismanagement en hospitality.

Vanuit de twee CuratorLab-projecten is in september 2023 een start gemaakt met een jongerenafdeling, bestaande uit tien jongeren (leeftijd 15–21 jaar) die op basis van een oproepcontract tijdelijk zijn aangesteld tot de zomer van 2024. De groep wordt begeleid door een projectleider, doet mee aan werkzaamheden in het museum en organiseert daarnaast eigen activiteiten.

Vrijwilligers

Het museum is trots op de grote groep vrijwilligers die onder andere actief is in de museumwinkel en het museumcafé, als gastvrouw/-heer bezoekers wegwijs maakt in het museum of ondersteuning biedt bij het collectiebeheer, educatie en het onderhoud van relatiebestanden. In 2023 heeft een extra groep vrijwilligers ondersteuning geboden bij de ontvangst en het scannen van tickets van bezoekers tijdens de tentoonstelling *Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & de Bergense School*.

Medezeggenschap

Voor de zelfstandige stichting is het ook noodzakelijk de medezeggenschap goed te organiseren. Vanaf eind 2014 wordt er gewerkt met een personeelsvergadering. Onderwerpen in de personeelsvergadering worden vooraf, waar mogelijk in subgroepen met verschillende medewerkers vanuit de organisatie, inhoudelijk voorbereid en uitgewerkt. In 2023 hebben de medewerkers van het museum via een enquête opnieuw gekozen voor de personeelsvergadering als vorm van medezeggenschap.

In de personeelsvergadering zijn het afgelopen jaar de volgende onderwerpen behandeld: cao-ontwikkelingen, nieuwe urenregistratie, richtlijnen voor kleding en presentatie, diversiteit en inclusie, hospitality, de meerjarige tentoonstellingsplanning, veiligheidsrichtlijnen, arbodienst, verbouwingsplannen voor *Allemaal Alkmaar*, de jongerenafdeling en verder de vernieuwing van de gedragscode integriteit en het ontwikkelen van de klachtenprocedure ongewenste omgangsvormen in 2024.

Opening tentoonstelling Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & de Bergense School.

Profiel, visie en missie

Stedelijk Museum Alkmaar, geopend in 1875, is één van de oudste musea van Nederland. Sinds 2000 is het gevestigd in een modern museumgebouw in het historische centrum van de stad. Met een eigen winkel en een eigen museumcafé biedt het een culturele totaalbeleving aan de bezoeker. Het is een ondernemend kunst- en cultuurhistorisch museum dat sterk verankerd is in de stad en de regio. Met zijn kwalitatief hoogstaande collectie en zijn ambitieuze tentoonstellingsprogramma heeft het museum het afgelopen decennium nationale betekenis verworven en trekt het in toenemende mate landelijk publiek en media-aandacht.

Stedelijk Museum Alkmaar beheert, behoudt en presenteert een brede en gevarieerde collectie, die op onderdelen van nationaal belang is, maar in alle gevallen nauw verbonden is met de stad en de regio. Zwaartepunten in de 18.000 objecten tellende collectie zijn de zestiende- en zeventiende-eeuwse schilderkunst en kunstnijverheid, kunst uit de vroege twintigste eeuw (de eerste expressionistische beweging in Nederland: de Bergense School) en stadsgeschiedenis.

Met de vaste presentatie, de tijdelijke tentoonstellingen en de overige activiteiten trekt het museum een breed publiek uit de regio en uit heel Nederland. Het museum organiseert een breed scala aan publieksactiviteiten en educatieve activiteiten voor kinderen en jongeren. Stedelijk Museum Alkmaar heeft een belangrijke functie voor het onderwijs en ontplooit voor dat doel tal van educatieve activiteiten, waarmee zowel het primair als het voortgezet onderwijs in de regio worden bediend.

Stedelijk Museum Alkmaar werkt nauw samen met tal van organisaties in de stad en initieert steeds vaker samenwerkingsverbanden in de regio. Het museum vervult daarmee een spilfunctie in de regio Noord-Holland Noord. Op het gebied van onderzoek, collecties en tentoonstellingen werkt het museum veelvuldig samen met universiteiten en met musea in binnen- en buitenland.

Met zijn combinatie van oude kunst, moderne kunst en historie is Stedelijk Museum Alkmaar het Rijks van Hollands Noorden, de museale parel van Noord-Holland boven 't IJ, stevig verankerd in de regio en de trots van de stad Alkmaar.

In 2022 heeft het museum een nieuw beleidsplan voor de periode 2023-2026 opgesteld. Daarin zijn de visie en de missie van het museum voor de komende jaren opnieuw geformuleerd.

Visie

Stedelijk Museum Alkmaar heeft de taak om objecten te verzamelen, te beheren en te presenteren en daarbij kennis over de collectie te vergaren en te delen. Die taak zal altijd blijven bestaan. Hoe conservatief deze kerntaak ook moge zijn, musea zijn ook kinderen van hun tijd en onderhevig aan de tijdgeest. Als publieke instelling moeten wij daarom letterlijk en figuurlijk met onze tijd meegaan. Dat geldt met name in het huidige tijdsgewricht. We leven in een complexe tijd vol onzekerheden en bedreigingen voor de toekomst. De diversiteit van de samenleving is snel toegenomen, de kloof tussen (kans)arm en (kans)rijk enorm gegroeid. De tegenstellingen zijn verscherpt, het debat is gepolariseerd.

Juist in deze complexe tijd kunnen musea van toegevoegde waarde zijn en een belangrijke rol vervullen. Als een veilige, collectieve plek waar ruimte is voor kennismaking met het andere en ontmoeting met de ander. Waar ruimte is voor schoonheid en nuance, voor verwondering en inspiratie. Musea zijn de plekken waar we oefenen hoe we met de wereld om kunnen gaan.

Missie

Stedelijk Museum Alkmaar heeft als missie om een breed en divers publiek kennis te laten maken, te inspireren en te verbinden met kunst, cultuur en geschiedenis van Alkmaar en de omliggende regio. Het museum speelt een maatschappelijke rol in het verbinden van mensen en groepen in een verdeelde samenleving.

Bij het vervullen van de missie laten we ons leiden door vijf kernwaarden:

Nieuwsgierig

We staan open in de wereld en zijn nieuwsgierig naar inzichten, kennis, achtergronden en motieven.

Betrokken

We zijn betrokken bij onze omgeving, bij ons werk en bij elkaar.

Gastvrij

We willen dat iedereen zich welkom en gezien voelt in het museum.

Professioneel

Op alle terreinen werken we volgens de hoogste professionele standaarden.

Ambitieus

We stellen hoge doelen die ons inspireren en stuwkracht geven.

“David had meer met macht dan met intimiteit.
Intimiteit vereist kwetsbaarheid.”

- Moeder

“David preferred power over intimacy.
The ability to be intimate demands vulnerability.”

- Mother

Tentoonstellingen

Grote zaal

Plantage Alkmaar

Alkmaar in Suriname 1745–heden

26 november 2022 t/m 19 maart 2023

Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & de Bergense School

29 april t/m 3 september 2023

Nieuwe Vrijheidsbeelden

Werk van Sina Dyks, Marinke van
Zandwijk en Gabriel Lester

30 september 2023 t/m 3 maart 2024

Fiona Tan – Raamwerk

30 september 2023 t/m 3 maart 2024

Middenzaal

Cornelis Drebbel (1572–1633)

Prentmaker in Alkmaar

8 oktober 2022 t/m 11 april 2023

Maria Barnas – I Saw All the Mirrors

30 september 2023 t/m 3 maart 2024

Kleine zaal

Rijk en onafhankelijk

Maria van Nesse (1588–1650)

26 november 2022 t/m

19 maart 2023

Bovenzaal

Match!

1 juli t/m 3 september 2023

Plantage Alkmaar

Alkmaar in Suriname 1745–heden

26 november 2022 t/m 19 maart 2023

De tentoonstelling *Plantage Alkmaar* belichtte het Alkmaarse slavernijverleden en specifiek het verhaal van plantage Alkmaar in Suriname, een weinig bekend en nauwelijks onderzocht thema uit de Alkmaarse geschiedenis. In de expositie werden zeer uiteenlopende voorwerpen getoond, zoals gereedschappen, servies, archiefstukken, kaarten en kunstwerken. Zeer bijzonder was een serie waterverftekeningen van plantage Alkmaar en omgeving, gemaakt in de periode 1811–1816 en nooit eerder in Nederland tentoongesteld. In opdracht van Stedelijk Museum Alkmaar reisde kunstenaar Dimitri Madimin (1975) naar het Surinaamse Alkmaar om portretten van bewoners van de voormalige plantage te maken. Deze 'laatste verhaaldragers' hadden een belangrijke plaats in de tentoonstelling. De vormgeving was in handen van Atelier Argos.

Jacob Rengier (1810-1841)
 Beschleunigen des Verkehrs im Norden
 ...

OPSTAND & VERVOLGING
 ...

INSURRECTION & POURSUICTION
 ...

RECHTSPREKERIJ
 ...

RECHTSPREKERIJ
 ...

Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & de Bergense School

29 april t/m 3 september 2023

De beroemdste kunstenaars van de late negentiende eeuw hadden in 2023 een hoofdrol in Stedelijk Museum Alkmaar: Vincent van Gogh (1853–1890), Paul Cézanne (1839–1906) en Henri Le Fauconnier (1881–1945). Welke invloed hebben zij gehad op de ontstaansgeschiedenis van de Bergense School? Met deze tentoonstelling plaatste Stedelijk Museum Alkmaar de Bergense School in een internationale context. De betekenis van deze allereerste expressionisten in Nederland werd niet alleen aangetoond aan de hand van historische bronnen, maar vooral zichtbaar gemaakt met unieke bruiklenen van werken van Vincent van Gogh, Paul Cézanne en Henri Le Fauconnier uit binnen- en buitenland. In de tentoonstelling werden veelzeggende combinaties van werken gemaakt van Bergense Schoolkunstenaars als Leo Gestel, Gerrit Willem van Blaaderen en Else Berg met die van Van Gogh, Cézanne en Le Fauconnier. Daarbij koos onderzoeker en conservator Marjan van Heteren voor werken die deze kunstenaars destijds – in de jaren 1905–1915 – met eigen ogen hebben kunnen zien. Speciaal voor deze tentoonstelling hebben veel werken een restauratie ondergaan, waaronder diverse werken van Henri Le Fauconnier, Jaap Weijand en Frans Huysmans. Bij de tentoonstelling verscheen een publicatie bij Uitgeverij Waanders. De tentoonstelling werd vormgegeven door Studio Berry Slok.

HENRI LE FAUCONNIER 1881-1945

De schilder Henri Le Fauconnier behoort tot de eerste kubisten. Hij ontwikkelde een eigen stijl, gebaseerd op de principes van de kubisme. Zijn werk wordt vaak gezien als een voorbeeld van de kubistische stijl. Hij was een van de oprichters van de kubistische beweging. Zijn werk wordt vaak gezien als een voorbeeld van de kubistische stijl. Hij was een van de oprichters van de kubistische beweging.

The Frenchman Henri Le Fauconnier was among the first Cubists. His work is a good example of the Cubist style. He was one of the founders of the Cubist movement. His work is often seen as a model of the Cubist style. He was one of the founders of the Cubist movement.

Nieuwe Vrijheidsbeelden

30 september 2023 t/m 3 maart 2024

Stedelijk Museum Alkmaar vierde 450 jaar Alkmaar Ontzet met nieuwe kunst. Het museum heeft drie kunstenaars de opdracht gegeven om een kunstwerk te maken dat een hedendaagse invulling geeft aan het begrip vrijheid. De drie nieuwe werken nodigden bezoekers uit om met elkaar in gesprek te gaan over wat vrijheid voor hen betekent. Na een selectie uit 143 inzendingen en een publieksstemming hebben Sina Dyks, Gabriel Lester en Marinke van Zandwijk de opdracht gekregen om een kunstwerk te maken dat een hedendaagse invulling geeft aan het begrip vrijheid. De drie nieuwe vrijheidsbeelden worden gerealiseerd met inbreng van inwoners van Alkmaar. De vormgeving van de tentoonstelling werd verzorgd door Niels Schrader.

SINA DYKE

IN THE WINDS OF CHANGE
MARTIN ZANDER

Fiona Tan Raamwerk

30 september 2023 t/m 3 maart 2024

Gerennomeerd (video)kunstenaar Fiona Tan streek neer in Alkmaar en maakte voor de stad een uniek kunstwerk; het hoogste glas-in-loodraam van Europa, *Het Grote Raam*. Tan nam de bezoeker in de bijbehorende tentoonstelling *Raamwerk* mee in haar proces en liet in schetsen en schilderijen zien wat haar inspireerde tot het caleidoscopische ontwerp. De proefstukken van het glas-in-loodraam waren in de compacte making-of van dichtbij te bekijken. Ook draaide een video-installatie die niet eerder in Nederland te zien was. De tentoonstelling werd in samenwerking met Fiona Tan vormgegeven door Anton Spruit.

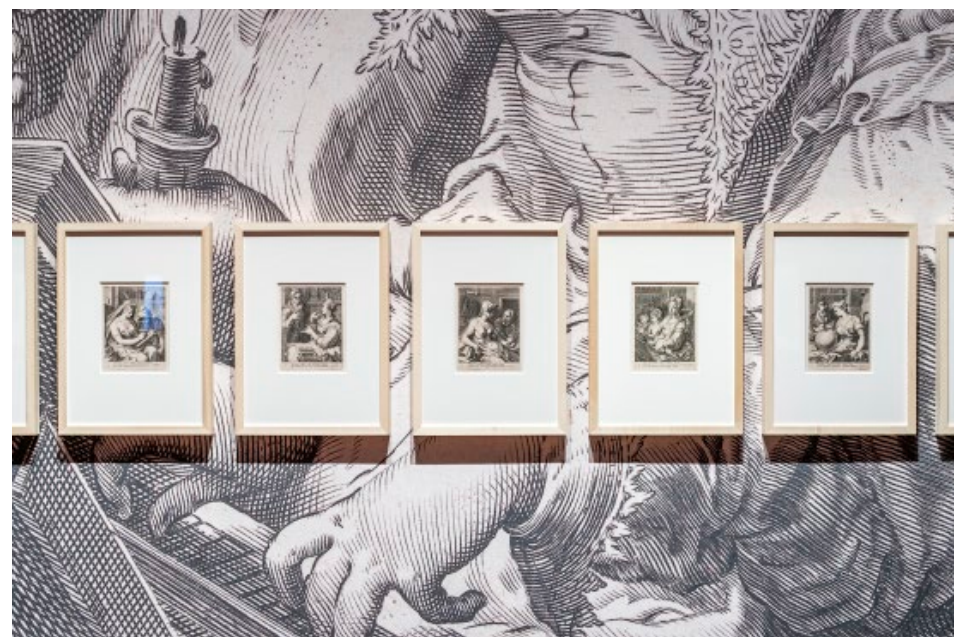

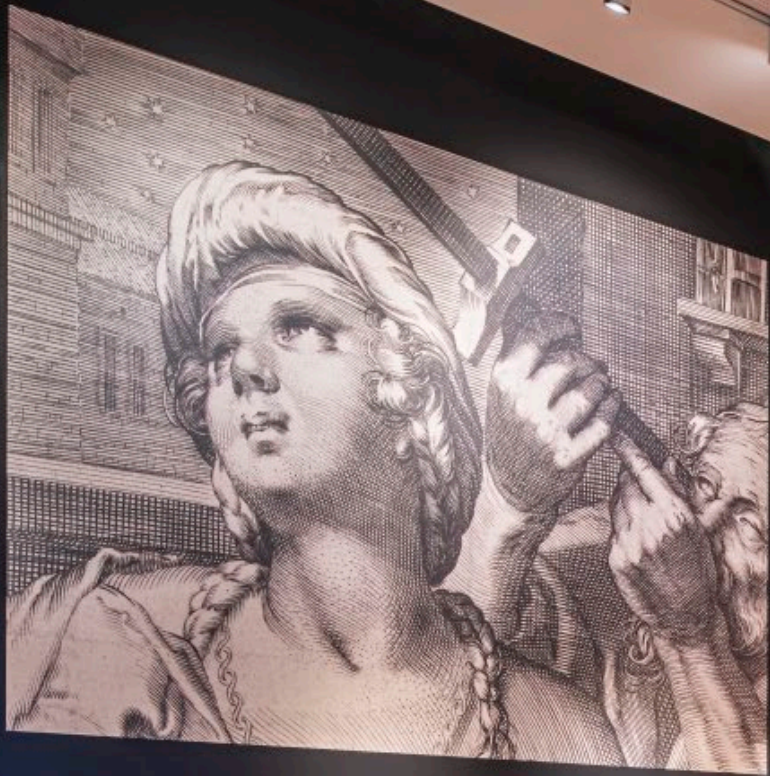
Cornelis Drebbel (1572–1633)

Prentmaker in Alkmaar

8 oktober 2022 t/m 11 april 2023

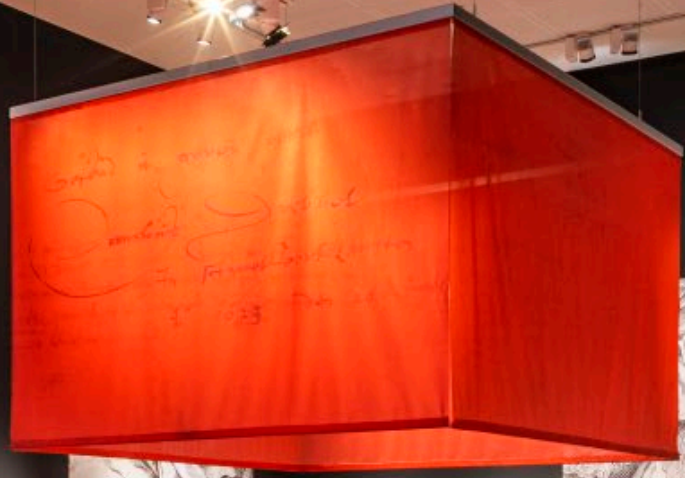
In het najaar van 2022 was het 450 jaar geleden dat Cornelis Drebbel werd geboren in Alkmaar. In 2013 werd Drebbel verkozen tot 'Grootste Alkmaarder aller tijden'. Een tentoonstelling over zijn prentkunst, een onderbelicht aspect van zijn leven, had nog nooit plaatsgevonden. Die lacune heeft Stedelijk Museum Alkmaar opgevuld met een focustentoonstelling gewijd aan zijn gravures. Drebbel staat bekend als vernuftig wetenschapper en uitvinder, maar leerde het vak van niemand minder dan graveur Hendrick Goltzius, een van de beroemdste Nederlandse kunstenaars van de zestiende eeuw. In 1595 trouwde Drebbel met diens zus en vestigde zich opnieuw in Alkmaar. In 1604 verhuisde het echtpaar naar Londen, waar Drebbel zich in dienst van het Engelse hof volledig richtte op de wetenschap. In de tentoonstelling was te zien dat hij een buitengewoon verdienstelijk graveur was. Bovendien bewezen de kunstwerken – die altijd in samenwerkingsverband ontstonden – dat Drebbel een breed internationaal professioneel netwerk had van vooraanstaande kunstenaars en humanisten. Bijzondere bruiklenen illustreerden dit: twee *alba amicorum* (vriendenboekjes) met daarin een tekening en enkele regels van Drebbels hand. De vormgeving werd verzorgd door Studio Marleen Bos.

**BIJ GOLTZIUS
IN HAARLEM**
WITH GOLTZIUS IN HAARLEM

The central theme of the exhibition is the work of Hendrick Goltzius, the most important engraver of the 17th century. The exhibition is divided into three parts: the first part shows Goltzius's work in Haarlem, the second part shows his work in Rome, and the third part shows his work in Amsterdam. The exhibition is a collaboration between the Rijksmuseum and the Universiteit van Amsterdam.

**ZEVEN WILDE
KINDERS**
SEVEN WILD CHILDREN

The exhibition features a large-scale reproduction of the engraving 'Seven Wild Children' by Hendrick Goltzius, which depicts a group of children in a state of nature. The engraving is a masterpiece of 17th-century engraving and is one of Goltzius's most famous works.

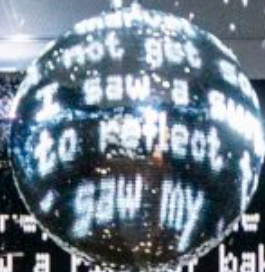

Maria Barnas I Saw All the Mirrors

30 september 2023 t/m 3 maart 2024

Het werk *I Saw All the Mirrors* kwam tot stand in opdracht van Stedelijk Museum Alkmaar naar aanleiding van een idee van Maria Barnas en bestond uit een ruimtelijk gedicht van Maria Barnas gebaseerd op *De Aleph*, een verhaal uit 1945 geschreven door de Argentijnse schrijver en Nobelprijswinnaar Jorge Luis Borges (1899–1986). Dit verhaal gaat over een man die in het huis van een bevriende schrijver een wonderlijke bol ziet: de Aleph, een kleine, zwevende bol van hoogstens drie centimeter doorsnee waarin de hele kosmos is samengebald. De vormgeving werd verzorgd door Felix Salut.

ner tall figure, not get
breast; I saw a ring of baked mud in a side-
walk, where before there had been a tree;
I saw a summer house in Adrogué and a copy
of the first English translation of Pliny –
Philemon Holland's – and all at the same
time saw each letter on each page (as a boy,
I used to look at the letters in a closed
book divided into columns and lost over-
night); I saw a set in Querétaro that
seemed like the color of a rose in
Bengal; I saw an empty bedroom; I saw in a
closet in Alkmaar a terrestrial globe between
two mirrors that multiplied it endlessly;

Rijk en onafhankelijk

Maria van Nesse (1588–1650)

26 november 2022 t/m 19 maart 2023

Maria van Nesse was een rijke vrouw in zeventiende-eeuws Alkmaar. Ze was ongehuwd en gaf op eigen gezag haar vele geld uit. Daarmee was ze uitzonderlijk: rijke vrouwen waren gewilde huwelijkspartners, bleven zelden ongetrouwd en raakten in een huwelijk de zeggenschap over hun vermogen veelal kwijt. Maria niet: zij bleef ongebonden en daarmee zelfstandig. Daarbij komt een nog uitzonderlijker gegeven: Maria hield in haar memorieboek kordaat en nauwgezet bij wat ze waaraan uitgaf, en noteerde ook andersoortige feiten die ze wilde onthouden (recepten voor medicijnen of maaltijden, huishoudelijke tips en enkele persoonlijke feiten). Zulke bronnen zijn niet bekend van andere rijke vrouwen. Maria's boek geeft een zeldzaam inkijkje in een bijzonder leven. De tentoonstelling reconstrueerde Maria van Nesses leven in Alkmaar met haar unieke memorieboek centraal opgesteld op zaal. Daarnaast werden er objecten tentoongesteld die een beeld gaven van Maria's leefwereld, maar ook reproducties en grafische weergaven van haar interieur, haar vaste looproutes naar haar familieleden en van andere locaties in Alkmaar die belangrijk voor haar waren. De vormgeving werd verzorgd door Studio Berry Slok.

THUIS ~ AT HOME

*By een zere vinger door een outsteking of
iets anders moet men, zodra men het voelt,
een pas gelegd happenas nemen, of een gat
in maeken en de vinger erin stoken.*

*If you have a sore finger because of
an infection or something else, as soon
as you feel it you must take a new-laid egg,
make a hole in it, and stick your finger in it.*

A...

A...

Match!

1 juli t/m 3 september 2023

In de zomer van 2023 toonden twaalf musea een topstuk uit het Rijksmuseum zij aan zij met een topstuk uit de eigen collectie. In elke provincie een perfecte match – een intieme ontmoeting van twee meesterwerken. Van persoonlijke portretten en aangrijpende scènes tot huiselijke taferelen en een liefdeskoppel. Twaalf schrijvers hebben de twaalf ontmoetingen onder woorden gebracht in het boek *Match*. Stedelijk Museum Alkmaar knoopte twee bijbelse voorstellingen van de zestiende-eeuwse schilders Jan van Scorel en Cornelis Buys aan elkaar, beide uit (de omgeving van) Alkmaar. Het thema intimiteit verbond deze werken. Stedelijk Museum Alkmaar vroeg schrijfster, journalist en activiste Umayya Abu-Hanna de begeleidende tekst voor de publicatie te schrijven. Hierin gaat zij een denkbeeldig gesprek met haar 84-jarige moeder aan over het thema intimiteit en hoe dat op beide werken verbeeld is. De tentoonstelling werd vormgegeven door Waltraud Wernecke.

Begunstigers en fondsen

Tentoonstelling *Plantage Alkmaar*:

- bijdrage Mondriaan Fonds
- bijdrage Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Holland
- bijdrage Cultuureducatie Met Kwaliteit
- bijdrage Kattendijke/Drucker Stichting

Publicatie *Plantage Alkmaar*:

- subsidie gemeente Alkmaar

Presentatie *Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & de Bergense School*:

- subsidie Stimuleringsfonds gemeente Alkmaar
- bijdrage Mondriaan Fonds
- bijdrage Prins Bernhard Cultuurfonds
- donatie Stichting Zabawas
- bijdrage TAQA Cultuurfonds
- subsidie Stichting Pieter Haverkorn van Rijsewijk
- bijdrage Vereniging Vrienden Nieuwe Kunst 1900
- bijdrage Stichting Gifted Art

Stadscampagne *Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & de Bergense School*:

- subsidie Stimuleringsfonds gemeente Alkmaar

Tentoonstelling *Nieuwe Vrijheidsbeelden*:

- bijdrage Mondriaan Fonds kunstopdracht
- bijdrage Fonds21
- bijdrage Victoriefonds

CuratorLab MBO educatieproject (2020 t/m 2024):

- bijdrage Fonds21

CuratorLab on Tour educatieproject (2021 t/m 2024):

- bijdrage Fonds21

Jongerentop 2023:

- subsidie gemeente Alkmaar

Slavernij Magazine:

- kostenbijdrage Bureau Artikel 1

Fondsen en subsidies algemeen:

- Hendrik Muller Fonds in verband met aankoop vijzel uit de Renaissance
- Prins Bernhard Cultuurfonds NH in verband met aankoop vijzel uit de Renaissance
- gemeente Alkmaar

Diverse particuliere schenkingen en giften, onder andere voor aankoop van de vijzel:

- Vrienden
- Schutters
- Kring Bergense School
- Patronen

Sponsorbijdrage Rabobank Alkmaar

Compensatieregeling energiekosten:

- gemeente Alkmaar

Jongerenafdeling CuratorLab.

Bruiklenen

Uitgaande bruiklenen

Kortdurend

Noord-Veluws Museum, Nunspeet

Tentoonstelling 'Frans Huysmans en de Bergense School'

01-01-2023 t/m 09-07-2023

Frans Huysmans, *Boerendans de wals*, 1914, inv.nr. 021045

Frans Huysmans, *Landschap bij Groet*, 1917, inv.nr. 030822

Frans Huysmans, *Stilleven*, 1917, inv.nr. 022130

Stichting boven het maaiveld in het Stadhuis van Alkmaar

Tentoonstellingsproject 'Met eigen ogen'

31-08-2023 t/m 08-10-2023

Herman ten Kate, *Het beleg van Alkmaar 18 september 1573 – Spaanse troepen bestormen de stad*, 1862, inv.nr. 023931

11 x ijzeren kogels in verschillende grootte, inv.nr. 06570

5 x houten ruiterslans met metalen punt, 1550–1575, inv.nrs 030502A t/m 030502E

Singer Laren

Tentoonstelling 'La Grande Bleue, Schilders van de Méditerranée'

13-09-2023 t/m 08-01-2024

Gerrit van Blaaderen, *In La Città*, 1924, inv.nr. 020748

Leo Getel, *Positano*, 1924, inv.nr. 021001

Matthieu Wiegman, *La Maison Renoir*, 1928, inv.nr. 031002

Wim Schumacher, *Rotsen bij Vistale*, eerste kwart 20e eeuw, inv.nr. 031002

De Nieuwe Kerk

Tentoonstelling 'De grote Indonesië-tentoonstelling'

21-10-2023 t/m 01-04-2024

Caesar Boetius van Everdingen, *Portret van Wollebrant Geleynssen de Jongh (1594–1674)*, 1674, inv.nr. 020926

Onbekend, *Retourvloot vanuit Batavia*, 1650, inv.nr. 020636

Paleis Het Loo

Tentoonstelling 'Kracht van de troon'

12-10-2023 t/m 10-03-2024

Claes Jacobsz van der Heck, *Het oordeel van Salomo*, 1616, inv.nr. 021013

Stedelijk Museum Alkmaar / Taqa Theater de Vest

Joost Zwagerman lezing

18-11-2023

Dirk Filarski, *Skistilleven*, 1915, inv.nr. 030923

Dirk Filarski, *Voor de Vuilnisbelt*, 1933, inv.nr. 030922

Langdurend

Particuliere schenker, Nederland

Bruikleen betreft het vruchtgebruik van een schenking tot aan het overlijden van de schenker.

Piet Wiegman, *Grote reliëftegel met Adam en Eva*, ca.1940, keramiek, 33 x 29 cm

Piet Wiegman, *Wijde vaas*, 1941, keramiek, 21 x 15 cm

Piet Wiegman, *Schotel met duiven*, 1933, keramiek, diameter 31 cm

Piet Wiegman, *Palet van Piet Wiegman*, tot 1963, hout

Stichting Provenhuis van Johan van Nordingen de Jonge, ofwel huis van Achten

Vanaf 01-09-2023 t/m 30-08-2028

A. Jansen, *Portret van Elisabeth Graat-Lampe*, 1905, inv.nr. 021092

Inkomende bruiklenen

Langdurend

Particuliere bruikleengever, Nederland

Vanaf 15-09-2023 t/m 15-09-2028

Leo Gestel, *Mallorca*, olieverf op doek, 1914, 100 x 83 cm incl.lijst

Particuliere bruikleengever, Nederland

25-05-2023 t/m 25-05-2025

Piet van Wijngaardt, *Slapende boerenjongen*, olieverf op doek, 1919, 132 x 124 cm incl.lijst

Particuliere bruikleengever, Nederland

Vanaf 21-12-2023

Simone van der Vlugt, boek *De Amulet*, 1995

Tentoonstellingsbruiklenen

Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & de Bergense School

29-04-2023 t/m 03-09-2023

- Particuliere bruikleengever, Gerrit Willem van Blaaderen, *Stilleven met appels en peren*, ca.1912, olieverf op papier op paneel, 16 x 32 cm (50 x 33 cm incl.lijst)
- Particuliere bruikleengever, Gerrit Willem van Blaaderen, *Huizen in landschap*, ca.1908–1912, olieverf op doek, 80 x 91 cm incl.lijst
- Van Gogh Museum, Vincent van Gogh, *Mand met aardappels*, 1885, olieverf op doek, 62 x 77,5 x 8,5 cm incl.lijst, inv.nr. s0152V1962
- Van Gogh Museum, Vincent van Gogh, *Bospad*, Parijs, mei–juli 1887, olieverf op doek, 51 x 44,5 x 7,5 cm incl.lijst, inv.nr. s0080V1962
- Van Gogh Museum, Vincent van Gogh, *Bloeiende paardenkastanje*, olieverf op doek, 70,7 x 61,5 x 6,5 cm incl.lijst, inv.nr. s0126V1962
- Stichting Collectie P. & N. de Boer, Vincent van Gogh, *Oever met bomen*, Parijs voorjaar 1887, 51,8 x 60,5 x 7,5 cm incl.lijst

- Stedelijk Museum Amsterdam, Leo Gestel, *Kubistische vrouwen-figuur*, 1913, olieverf op doek, 187 x 100,5 x 4,3 cm, inv.nr. A 9659
- Stedelijk Museum Amsterdam, Paul Cézanne, *La Montagne Sainte-Victoire*, 1888, olieverf op doek, 72 x 83 x 9 cm, inv.nr. A 2217
- Stedelijk Museum Amsterdam, Leo Gestel, *De dichter Jac. Rensburg*, 1913, olieverf op doek, 70 x 55,5 cm, inv.nr. A 530
- Stedelijk Museum Amsterdam, Gerrit Willem van Blaaderen, *Lentestemming*, 1913, olieverf op doek, 123 x 102,5 cm, inv.nr. A 226
- Arnold Ligthart Kunsthandel Amsterdam, Henri Le Fauconnier, *Village dans la montagne*, Annecy, 1911, 79 x 71 x 9,5 cm incl. lijst
- Collectie Meijer, Amsterdam, Arnout Colnot, *Stilleven*, 1916–1917, olieverf op doek, 81 x 62,5 cm incl. lijst
- Particuliere bruikleengever, Arnout Colnot, *Boerderij in Bergen*, 1919, olieverf op doek, 138,9 x 118,2 cm incl. lijst
- Particuliere bruikleengever, Leo Gestel, *Landschap met korenschoven*, 1907–1909, olieverf op doek, 34 x 48,5 cm
- Particuliere bruikleengever, Dirk Filarski, *Landhuis in het bosch*, 1922, olieverf op doek, 130 x 110 cm
- Particuliere bruikleengever, Matthieu Wiegman, *Stilleven met twee vissen*, 1916, olieverf op doek, 186 x 125 cm incl. lijst
- Particuliere bruikleengever, G.W. van Blaaderen, *La Citta*, 1924, olieverf op doek, 92 x 108 cm incl. lijst
- Museum Kranenburgh, Jaap Weyand, *De graflegging*, ca.1915, olieverf op doek, 250,5 x 298 x 5 cm inv.nr. 896
- Museum Kranenburgh, Mommie Schwarz, *Stilleven met zonnebloem*, 1925, karton, 65 x 58 cm incl. lijst, inv.nr. 682
- Museum Kranenburgh, Leo Gestel, *Boerderij de standvastigheid*, 1916, doek, 71 x 58 cm, inv.nr. 1064
- Particuliere bruikleengever, Piet Wiegman, *Stilleven met uitzicht door het raam*, ca.1916, olieverf op doek, 93 x 70 cm
- Particuliere bruikleengever, Gerrit Willem van Blaaderen, *Aan de Seine*, ca.1908, olieverf op doek, 108 x 128 cm, incl. lijst
- Particuliere bruikleengever, Jaap Weyand, *Korenveld bij Bergen*, 1922, olieverf op doek, 48 x 88 cm
- Collectie Renée Smithuis, Matthieu Wiegman, *Stilleven met appeltjes*, 1917, olieverf op doek, 44 x 34 cm.
- Kunstmuseum, Henri Le Fauconnier, *L'Abondance/De Overvloed*, 1911, olieverf op doek, 191,5 x 123 cm, inv.nr. 56-34
- Kunstmuseum, Henri Le Fauconnier, *De Jager*, 1911–1912, olieverf op doek, 221,0 x 185,5 x 7,5 cm, inv.nr. SCH-1934-0057
- Museum De Wieger, Gerrit Willem van Blaaderen, *Bloeiende appelboom – Lente*, z.j. ca.1923, olieverf op doek, 110 x 130 cm incl. lijst, inv.nr. A71065
- Particuliere bruikleengever, A. Colnot, *Spaans/Frans Landschap*, 1914, olieverf op doek, 71 x 61,5 cm (84 x 74 cm incl. lijst)
- Particuliere bruikleengever, L. Gestel, *Stilleven met bloemen en vruchten*, 1915, olieverf op doek (bedoekt) 67 x 75 cm incl. lijst
- Singer Laren, Else Berg, *Boerderij te Schoorl*, 1916, olieverf op doek, 71 x 85 x 6 cm incl. lijst, inv.nr. 14-3-01
- Singer Laren, schenking Renée Smithuis, Piet van Wijngaardt, *Weg met bomen langs een water en bloeiende velden*, 1917, olieverf op doek, 74 x 82 x 5,5 cm incl. lijst, inv.nr. 14-3-33
- Singer Laren, schenking Renée Smithuis, Matthieu Wiegman, *De zijkant van het Oude Hof*, 1917, olieverf op doek, 85 x 72 x 5,2 cm incl. lijst, inv.nr. 14-3-28
- Singer Laren, schenking Renée Smithuis, Jaap Weyand, *Gezicht op Groet*, ca.1917, olieverf op doek, 99 x 119 x 5 cm incl. lijst, inv.nr. 14-3-25
- Singer Laren, schenking Renée Smithuis, Piet Wiegman, *Klooster-tuin in Thorn*, 1924, olieverf op doek, 103 x 148 x 6,5 cm incl. lijst, inv.nr. 14-3-30
- Singer Laren, schenking Renée Smithuis, Else Berg, *Mystieke vijver*, 1916, olieverf op doek, 109 x 99 x 8 cm incl. lijst, inv.nr. 95-3-1
- Particuliere bruikleengever, Else Berg, *Magnolia in een bol vaasje*, 1916, olieverf, 50 x 60 cm incl. lijst
- Particuliere bruikleengever, Frans Huysmans, *Winter*, 1914, olieverf op doek, 80 x 95 cm incl. lijst
- Kröller-Müller Museum Otterlo, Vincent van Gogh, *Korenschoven op het veld*, juli–augustus 1885, olieverf op doek, 40,2 x 30 cm, inv.nr. KM 102.692
- Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam. Bruikleen Stichting Willem van der Vorm (voormalige collectie Koenigs), Paul Cézanne, *Landschap bij Aix met de tour de César*, ca.1894, olieverf op doek, met lijst: 92 x 113 x 7,5 cm, inv.nr. VdV95
- Particuliere bruikleengever, Piet Wiegman, *Zelfportret*, karton, 34 x 30 cm
- Particuliere bruikleengever, Gerrit Willem van Blaaderen, *Tuin Samoïs*, 1908, olieverf op doek, 86 x 102 cm incl. lijst
- Particuliere bruikleengever, Piet Wiegman, *Landweg in Groet*, ca.1916, olieverf op doek, 121 x 96 cm
- Musée des Beaux-Arts de Brest, Henri Le Fauconnier, *Ploumanach*, 1913, olieverf op doek, 75 x 57,5 cm incl. lijst
- MASC, Musée d'Art Moderne et Contemporain des Sables d'Olonne, Henri Le Fauconnier, *La poète Paul Castiaux*, 1910, olieverf op doek, 94 x 80,8 x 8 cm, inv.nr. 968.91
- Particuliere bruikleengever, Arnout Colnot, *Bergachtig landschap*, 1907–1909, olieverf op doek, 100,5 x 90 cm
- The Ronan family, Paul Cézanne, *Le Vase de fleurs*, 1897–1898, olieverf op doek, 40,5 x 29,5 cm, incl. lijst: 55,5 x 40 cm

- National Gallery Prague, Paul Cézanne, *Assiette à bord bleu et fruits*, 1879–1880, olieverf op doek, 8,5 x 58,5 x 5 cm incl. lijst, inv.nr. O 3204

Match

01-07-2023 t/m 3-09-2023

- Rijksmuseum Amsterdam, Jan van Scorel, *Landschap met Bathseba*, ca. 1540–1545, 222,8 x 121 x 6,5 cm, inv.nr. SK-A-670

Raamwerk

30-09-2023 t/m 03-03-2024

- Particuliere bruikleengever, proefpaneel 'Het Grote Raam, Het Licht van de Vrijheid', glas in lood GEEL, 2022, glas in lood
- Particuliere bruikleengever, proefpaneel 'Het Grote Raam, Het Licht van de Vrijheid', glas in lood BLAUW, 2022, glas in lood
- Fiona Tan, doosje glasmonsters voor *Het Grote Raam*, 2022
- Fiona Tan, foto 11 x A4, *Atelier Derix Glasstudios Taunusstein*, 2023
- Fiona Tan, foto 4 x A3, afbeelding: 28,4 x 29 cm, *Atelier Derix Glasstudios Taunusstein*, 2023
- Fiona Tan, schets op papier in zwart/wit, 70 x 57 cm, 2023
- Fiona Tan, diverse schetsen *Het Grote Raam*, print op papier A4, 2023
- Fiona Tan, film, *A Lapse of Memory*, 2007
- Fiona Tan, schetsen in lijst, *LabseSB (A Lapse of Memory)*, papier/inkt, 2007
- Fiona Tan, caleidoscoop speelgoed, 2023

Nieuwe Vrijheidsbeelden

30-09-2023 t/m 03-03-2024

- Marinke van Zandwijk, *Sprankelend verlangen*, sculptuur glas, ca. 4,5 x 8 m
- Sina Dyks, *Liberty, Unfettered Release*, wandkleed, 2023, textiel, 600 x 354 cm
- Gabriel Lester, *De protest-zwemmer*, film, 2023

Sina Dyks hangt haar wandkleed op in haar studio

Aankopen en schenkingen

Aankopen

Arnout Colnot, *Stilleven met fles en fruit*, olieverf op doek 76,5 x 64,4 cm, inv.nr. 031064

Fiona Tan, *Het licht van de vrijheid, definitief ontwerpschets met aantekeningen*, 2023, werk op papier, 131 x 56 cm, inv.nr. 031067

Henri Le Fauconnier, *Zelfportret met pet*, 1914, olieverf op doek, 55 x 46 cm, inv.nr. 031081

Marinke van Zandwijk, *Sprankelend verlangen*, 2023, installatie, glas, inv.nr. 031082

Jan Wilkes van Lingen, *Vijzel van Maria van Nordingen*, 1626, brons, 14,8 x 15,9 cm, inv.nr. 031077

Allart van Everdingen, *Schepen op woelig water*, ca. 1639–1643, brunaille op papier, 4,5 x 7,9 cm, inv.nr. 31061

Schenkingen

Twee vroedschapspenningen Alkmaar, 1735–1772, zilver, 3,3 cm diameter, inv.nr. 00812E en 00812F
Schenking C.J.B.H. en A.W.M. van der Pols-Bouwens

Adrianus de Visser, *Bloeiende tak (Hortensia)*, 1790 – ca.1837, tekening in inkt, 16,5 x 11,4 cm, inv.nr. 31061
Schenking Mr. O.C.W. Mertens

Naamplaatje van de schilder Pieter Plas, ca.1830–1853, hout, koper, 19,9 x 31 x 2 cm, inv.nr. 031063
Een stofblik van de schilder George Ten Berge, ca. 1850–1875, messing, 26 x 29,2 x 3,2 cm, inv.nr. 031062
Particuliere schenking

Bernardus Gerardus Ten Berge, *Twee heuvellandschappen met wandelaars en kerken*, 1854, potlood, pen en inkt, 27,4 x 37,2 cm, inv.nr. 13065
Bernardus Gerardus Ten Berge, *Winterlandschap met wandelaars*, 1850, inv.nr. 13066
Schenking dhr. B.R.D. Guinée

Koos Stikvoort, *Dode vogel*, 1917, olieverf op doek, 48 x 38 cm, inv.nr. 201906

Koos Stikvoort, *Kind in een kakstoel*, ca.1934, olieverf op paneel, 33 x 29 cm, inv.nr. 201903

Koos Stikvoort, *Communiemeisje*, 1936, olieverf op doek, 35 x 34 cm, inv.nr. 021907

Koos Stikvoort, *Lezend meisje*, 1941, olieverf op paneel, paneel 38 x 43 cm, inv.nr. 021910

Koos Stikvoort, *Staande vrouw*, ca.1947, rood krijt op papier, 53 x 37 cm, inv.nr. 021905

Koos Stikvoort, *Zelfportret*, ca.1962, olieverf op paneel, 31 x 25 cm, inv.nr. 021899

Koos Stikvoort, *Maannacht op de Donau*, Budapest, ca.1967, olieverf op paneel, 46,5 x 69 cm, inv.nr. 021901

Koos Stikvoort, *Krankzinnige vrouw*, ca.1968, olieverf op paneel, 35 x 30 cm, inv.nr. 021904

Koos Stikvoort, *Marcella/Portret meisje*, 1937, olieverf op paneel, 27,2 x 23,9 x 3,8 cm, inv.nr. 021912

Schenking Nederlands vicariaat van de dominicanen namens Antoon Stikvoort

Diverse gebruiksvoorwerpen van verzekeringsmaatschappij 't Hooge Huys: 1 klok, 1 asbak van glas, 1 terrine van glas met 8 bijbehorende glaasjes, 1 theepot van porselein met melkkan en suikerpotje, 11 kopjes en 12 scho-teltjes, 1 theelepeltje, inv.nrs 031022 t/m 031059

Particuliere schenking

Conserveren en restaureren

Jaap Weijand (1886–1960)

Bos bij Duinvermaak

door De Groot Schilderijenrestauratie

Lambert Doomer (1624–1700)

*Drie regenten van het
burgerweeshuis en Drie regentessen
van het proveniershuis van
het mannengasthuis te Alkmaar*

door Renée Gerritsen Kunst
en Onderzoeksfotografie

Matthieu Wiegman (1886–1971)

Keukenstilleven met gele kan

door Boekel en Van der Knaap
Schilderijenrestauratie

SINA DYKS

Art=Music=Art door Tom Herbert.

Publicaties en lezingen

Publicaties Marjan van Heteren

'Een vooruitziende blik', Themamagazine 'Zondig' van het Noord-Hollands Dagblad, 5 augustus 2023

'Uitgelicht: Van Gogh, Cézanne en Le Fauconnier', *Kunstschrift 67* (2023) 3, pp. 50–51

'Als vogels in Bergen neergestreken', in: Marjan van Heteren en Chris Stolwijk (red.), *Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & de Bergense School*, Alkmaar (Stedelijk Museum Alkmaar) 2023, pp. 18–29

'Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & de Bergense School', in: Marjan van Heteren en Chris Stolwijk (red.), *Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & de Bergense School*, Alkmaar (Stedelijk Museum Alkmaar) 2023, pp. 92–149

'Like Birds, They Alighted in Bergen', in: Marjan van Heteren en Chris Stolwijk (red.), *Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & the Bergen School*, Alkmaar (Stedelijk Museum Alkmaar) 2023

'Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & the Bergen School', in: Marjan van Heteren en Chris Stolwijk (red.), *Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & de Bergense School*, Alkmaar (Stedelijk Museum Alkmaar) 2023

Lezingen Marjan van Heteren

'Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & de Bergense School', lezing voor De Vrije Kunst '83 op 5 april 2023 in Bergen

'Introductie op Loving Vincent', lezing in het Filmhuis Alkmaar in het kader van het stadsprogramma *Van Gogh and Friends* op 2 mei 2023

'Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & de Bergense School', lezing voor begunstigers van Stedelijk Museum Alkmaar in Stedelijk Museum Alkmaar op 11 mei 2023

'De ontstaansgeschiedenis van de Bergense School: Van Gogh, Cézanne & Le Fauconnier', lezing voor de VVVK in Stedelijk Museum Alkmaar op 24 juni 2023

'Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & de Bergense School', lezing voor de Vrienden van het RKD in Stedelijk Museum Alkmaar op 26 juni 2023

'Van Spijker tot Spijker, de totstandkoming van de tentoonstelling Van Gogh, Cézanne, Le Fauconnier & de Bergense School', lezing in Stedelijk Museum Alkmaar op 6, 20 juli en 31 augustus 2023

'Wat ging er vooraf aan de Bergense School?', lezing in de Bibliotheek Bergen op 27 juli 2023

'Introductie op Cézanne et Moi', lezing in het Filmhuis Alkmaar in het kader van het stadsprogramma *Van Gogh and Friends* op 29 augustus 2023

'De Bergense School, modernisten van het eerste uur', lezing ter gelegenheid van afscheidssymposium van Anita Hopmans op 21 september 2023 in het Nederlands Instituut voor Kunsthistorische Documentatie, Den Haag

'Kunstenaars van de Bergense School: modernisten?', lezing voor de Kring Bergense School in Stedelijk Museum Alkmaar op 23 november 2023

Publicaties Christi Klinkert

'Four "Grey" Evangelists. A New Addition to Caesar van Everdingen's Oeuvre', in: Fred G. Meijer, Carla van de Puttelaar en Lianne Wepler (red.), *Art Stories from the Netherlands and Italy, 1550–1800*, Liber Amicorum in Honour of Gregor J.M. Weber, Amsterdam 2023, pp. 192–199

Victorie! Het beleg van Alkmaar in 1573. Verloop, verbeelding, viering, vernieuwing, Leiden 2023, publicatie behorend bij de historische lezing in Leiden

Plantage Alkmaar. Alkmaar in Suriname 1745–heden, Mark Ponte, Alkmaar 2023, redactie

Lezingen Christi Klinkert

Victorie! Het beleg van Alkmaar in 1573. Verloop, verbeelding, viering, vernieuwing, historische lezing in opdracht van 3 October Vereeniging en Instituut Geschiedenis van de Universiteit Leiden, Universiteit Leiden op 1 oktober 2023

Colleges/discussies Christi Klinkert

'Dekoloniseren in Stedelijk Museum Alkmaar. Een voorbeeld: tentoonstelling Plantage Alkmaar', online gastcollege binnen cursus *Heritagelab III: Digitaal Dekoloniseren*, Reinwardt Academie, Amsterdam op 26 januari 2023

'How to put together an exhibition', gastcollege binnen collegereeks *Art on Paper* van Yvonne Bleyerveld, opleiding Kunstgeschiedenis, Universiteit Leiden, Leiden op 7 november 2023

'Achter de schermen van een tentoonstelling', gastcollege binnen collegereeks *Verhalen uit het Rijksmuseum*, Vrije Universiteit, Amsterdam op 9 november 2023

Voorzitten paneldiscussie 'The Object and Other Stories' tijdens congres *The Curator of the Future*, Rijksmuseum, Amsterdam op 6 oktober 2023

Marinke van Zandwijk aan het werk in de Glasblazerij Leerdam.

Raad van Toezicht

Bericht

Sinds de verzelfstandiging van de organisatie in 2013 hanteert de Stichting Stedelijk Museum Alkmaar het Raad van Toezicht-model. Dat betekent dat de bestuurlijke verantwoordelijkheid in handen ligt van de directie, waarop toezicht wordt gehouden door een onafhankelijke Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht heeft daarbij een driedelige taak. De Raad houdt toezicht op het beleid van de directeur-bestuurder en op de algemene gang van zaken in de Stichting en staat de directie met advies terzijde. In de derde plaats vervult de Raad de rol van werkgever voor de directeur-bestuurder. De directeur zet de strategische lijnen uit en heeft de dagelijkse leiding van het museum. Belangrijke besluiten, zoals over strategie, begroting, jaarrekening en financiering, worden besproken met, en ter goedkeuring voorgelegd aan, de Raad van Toezicht. De Stichting Stedelijk Museum Alkmaar onderschrijft de acht principes van de Governance Code Cultuur en past deze toe. De samenstelling, de verantwoordelijkheden en bevoegdheden en de onderlinge verhouding tussen de Raad van Toezicht en de directie zijn vastgelegd in de statuten van de Stichting Stedelijk Museum Alkmaar. De statuten van de stichting zijn in 2019 geactualiseerd en in lijn gebracht met de vernieuwde Governance Code Cultuur.

2023

De Raad van Toezicht was verheugd dat de inspanningen en investeringen die het museum afgelopen jaren heeft gedaan voor het ambitieuze tentoonstellingsproject met werken van Cézanne en Van Gogh zich uitbetaalden in een nieuw bezoekersrecord en een ruim positief exploitatieresultaat. Met een belangwekkend en actueel tentoonstellingsprogramma heeft Stedelijk Museum Alkmaar zich opnieuw goed op de kaart gezet. Dankzij samenwerkingsprojecten, participatieprogramma's met jongeren en tal van activiteiten rondom de 450-jarige viering van Alkmaar Ontzet werd de betekenis en het draagvlak van het museum in de regio verder versterkt.

De Raad van Toezicht van Stedelijk Museum Alkmaar heeft afgelopen jaar zevenmaal vergaderd. In het begin van het verslagjaar, toen er nog geen

duidelijkheid was over indexatie van de subsidie en mogelijke compensatie voor de fors gestegen energieprijzen, is extra aandacht besteed aan de financiële positie van het museum. De jaarrekening over 2022 is besproken in aanwezigheid van de externe accountant en goedgekeurd. Jaarrekening, begroting en jaarplan zijn behandeld en goedgekeurd. Ook de kwartaal-rapportages van de directie zijn stelselmatig besproken. Aan de hand van een vragenlijst heeft de Raad van Toezicht een zelf-evaluatie gehouden. Conclusies en aanbevelingen uit de zelf-evaluatie zijn vastgelegd en besproken in de voltallige Raad en ook met de directie.

Een delegatie van de Raad van Toezicht heeft het jaargesprek gevoerd met de directeur-bestuurder.

Afgelopen jaar was er speciaal aandacht voor reflectie en visie-ontwikkeling. Zowel in het begin als aan het eind van het jaar zijn speciale sessies gehouden waarin Raad van Toezicht, directie en enkele vertegenwoordigers van de museumstaf reflecteerden op de toekomst van het museum. Onder leiding van futuroloog Jacintha Scheerder werden mogelijke en gewenste toekomst-scenario's voor het museum geformuleerd. Deze vormen belangrijke grondstof voor de directeur in de gesprekken met de gemeente Alkmaar over het cultuurbeleid en de investeringsplannen die de stad momenteel maakt voor de periode tot 2040.

Samenstelling

De termijn van Bart Rutten liep af op 30 november van dit jaar maar werd verlengd met een tweede termijn van vier jaar. Vanwege het verstrijken van haar laatste benoemingsperiode nam de Raad van Toezicht afscheid van Jasme Leenaers. Na een publieke wervingsprocedure werd in de persoon van Cathérine Zijlstra een opvolger gevonden, met financiën als aandachtsgebied in haar portefeuille. Cathérine Zijlstra is benoemd per 1 januari 2024.

Leden van de Raad van Toezicht

mevrouw M.A.M. van der Poel, voorzitter
benoemd t/m 31 oktober 2026

de heer P.G.M. Verbruggen, vice-voorzitter
benoemd t/m 14 september 2026

mevrouw C.A. Fodor
benoemd t/m 30 juni 2025

de heer B. Rutten
benoeming verlengd t/m 30 november 2027

mevrouw J.L. Leenaars
benoemd t/m 31 december 2023

Organigram

Directie

Patrick van Mil Directeur-bestuurder

Staf

Nadine Filarski Medewerker Sponsorships en Begunstigers

Financiën en Bedrijfsvoering

Peter Sieben Hoofd Financiën en Bedrijfsvoering
 Nathalie Overtoom Bedrijfsadministrateur
 Marja Boekel Medewerker financiële administratie
 Iris van Beusekom Managementassistent
 Donna Krijnen Personele Zaken

Museale Zaken

Loet Schledorn Hoofd Museale Zaken, plaatsvervangend directeur
 Christi Klinkert Conservator
 Marjan van Heteren Conservator
 Sara Bletz Projectleider Tentoonstellingen
 Sanne Bruin Registrar
 Inge Jolijn Schoone Registrar

medewerkers van Helicon Conservation Support b.v.

Kees van der Geer Gastconservator
 Juliet Harrison Gastconservator
 Mark Ponte Gastconservator
 Ilja Veldman Gastconservator
 Hélène Webers Gastconservator

Team Techniek

Sjoerd Appelman Coördinator Techniek
 Willem Kalsbeek Medewerker Techniek

Team Ontvangst & Beveiliging

Natascha de Boer	Coördinator Team Ontvangst & Beveiliging
Bernadette Schmidt	Dagcoördinator/Medewerker Ontvangst & Beveiliging
Kevin Stienstra	Dagcoördinator/Medewerker Ontvangst & Beveiliging
John Valkering	Dagcoördinator/Medewerker Ontvangst & Beveiliging
Rob Verweij	Dagcoördinator/Medewerker Ontvangst & Beveiliging
Annemarieke Klaver	Medewerker Ontvangst & Beveiliging
Saskia te Lindert	Medewerker Ontvangst & Beveiliging
Alicia Torres Carroll	Medewerker Ontvangst & Beveiliging

medewerkers van More2Safety b.v.

Publiekszaken

Eva Groentjes	Hoofd Publiekszaken
Aafke van Tent Beeking	Communicatie en PR
Lars Munne	Communicatie en PR
Cindy Beets	Medewerker Reserveringen

Educatie

Sara van Doorn	Educator
Savitri Bergraaf	Educator (project)

Jongerenafdeling

Floortje Portengen	Coördinator Jongerenafdeling
Floor van Bellen	Medewerker CuratorLab
Jeremiah Beuving	Medewerker CuratorLab
Dewi Dijkstra	Medewerker CuratorLab
Noémí Evenblj	Medewerker CuratorLab
Chanel Gerarda	Medewerker CuratorLab
Liwa van Ierssel	Medewerker CuratorLab
Maurício Hruška	Medewerker CuratorLab
Teun van Ierland	Medewerker CuratorLab
Mathijs Noomen	Medewerker CuratorLab
Zoë Scholtes	Medewerker CuratorLab

Museumdocenten/Rondleiders

Vanessa Barberà	Museumdocent
Kathy de Groot	Museumdocent
Joke Houtkooper	Museumdocent
Thomas Jansen	Museumdocent
Kitty Klaassen	Museumdocent
Dayenne Knol	Museumdocent
Maartje Kramer	Museumdocent
Rosina Loocks	Museumdocent
Floortje Portengen	Museumdocent
Gígja Reynisdóttir	Museumdocent
Lia Rood	Museumdocent
Julia van Zelst	Museumdocent

Marjorie van Beekum	Museumdocent en rondleider
Cindy Beets	Museumdocent en rondleider
Laura Zieck	Museumdocent en rondleider

Gracia Blanker	Rondleider
Patricia Bracke	Rondleider
Maja Drenthe	Rondleider
Olga Kruisbrink	Rondleider
Lisa Steenkamer	Rondleider
Ingrid Völke	Rondleider

Museumcafé

Evelien Zandbergen	Coördinator Museumcafé
Matthé Grent	Meewerkend voorman Museumcafé

Museumwinkel

Marja Boekel	Coördinator Museumwinkel
--------------	--------------------------

Vrijwilligers

Mohaddeseh Ahmadi	Joke Boots
Annet van Baarsen	Henny Beemsterboer
Corina Bakker	Francis Blokpoel
Martin van den Berg	Wieke Bosch
Max van den Berg	Stans Bronkhorst
Anneke Bobeldijk-Groot	Rietje Brusckke

Hetty Deinum
Mara Delahaij
Wil Doodeman
Brigit van Diepen
Evelien Donkersloot-Groothuizen
Hedwig Von Ende
Toos Engeringh
Rian Gassner
Wilma Geel
Edmond Godijn
Peter de Graaff
Loes Groen
Jetty Groeneveld
Ellen Hand
Liesbeth van der Heide
Jolanda Herngreen
Nieke Hilbrants
Ron Huijsman
Loek Kamp-Helvensteijn
Daan Jimmink
Paulien de Jong
Harry Jonkers
Rosanne Kavelaars
Peter Kramer
Betty Kreuk
Olga Kruisbrink
Marius Krijger
Lisa Kuil
Suzanne van der Lee
Adri Leek

Diana van der Linden
Jos van de Lubbe
Jolanda van Ommeren
Annet Onderwater
Karianne Ooijevaar
Trijntje Osinga
Greet Oudhoff
Ellen Pannenburg
Ina Pouw
Anja Pronk-Dekker
Joke Punt
Rika Rijnten-Spronck
Marja Scheppers
Abdullah Senozan
Lisa Steenkamer
Melvin van de Swart
Jan Tesselaar
Jenny Tonneman
Jan Tromp
Jan Willem Tuinman
Rob Triest
Anke Verstraten
Alice Voortman
Margaret Wamelink
William de Weert
Jeroen Wisselo
Margriet Woesik
Gertrude Wolf
Rebecca Wijker
Louise Zom

Kerncijfers personeel in loondienst

Aanstellingen

gemiddeld aantal fte's in 2023 23,53

Personen in dienstverband per 31 december 2023

dienstverband onbepaalde tijd	26
dienstverband bepaalde tijd	13
dienstverband totaal	39

Personeel per 31 december 2023

vrouwen	27
mannen	12
totaal	39

Leeftijdsopbouw per 31 december 2023

t/m 29 jr	11
30 t/m 39 jr	2
40 t/m 49 jr	7
50 t/m 59 jr	13
60 t/m 64 jr	4
65+ jaar	2
totaal	39

Gemiddelde arbeidsongeschiktheid

ziekteverzuim excl. zwangerschap	3,42%
zwangerschaps-/bevallingsverlof	0,35%
totaal ziek/zwanger in 2023	3,77%

Buitenopnames in het centrum van Alkmaar voor Gabriel Lesters film De Protestzwermmers.

Verkorte jaarrekening

Deze verkorte jaarrekening is ontleend aan het financieel jaarverslag 2023 van Stichting Stedelijk Museum Alkmaar. Bij de volledige jaarrekening 2023 van Stedelijk Museum Alkmaar is door De Hooge Waerder Register-accountants b.v. op 29 mei 2024 een goedkeurende controleverklaring verstrekt. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Organisaties-zonder-winststreven (Titel 9, Boek 2 BW, RJ 640).

Staat van baten en lasten

in EUR	realisatie 2023	begroting 2023	realisatie 2022
Baten			
<i>Inkomsten museum</i>			
Entreegelden	515.534	485.000	342.254
Brutomarge winkel en café	205.747	178.000	121.974
Overige omzet	30.544	18.830	17.737
	751.825	681.830	481.965
<i>Fondsen, subsidies en sponsoring</i>			
Tentoonstellingen en projecten	427.191	460.050	399.231
Fondsbijdragen collectieverwervingen	6.000	-	-
Vrienden/Schutters/Kring Bergense			
School/Patronen	35.427	29.000	27.864
Sponsoring en giften	9.160	6.632	6.675
Energiecompensatie 2023	76.303	-	-
Coronasteun	-	-	62.278
	554.081	495.682	496.048
<i>Subsidie Gemeente Alkmaar</i>			
Structurele subsidie	3.207.071	3.205.834	3.108.748
Totaal Baten	4.512.977	4.383.346	4.086.761

in EUR	realisatie 2023	begroting 2023	realisatie 2022
Lasten			
<i>Personele lasten</i>			
Personeel in loondienst	1.720.668	1.744.848	1.708.813
Uitzendkrachten/ overige tijdelijke inzet	390.490	373.500	228.935
Overige personeelskosten	119.424	124.500	115.703
	2.230.582	2.242.848	2.053.451
<i>Algemene lasten</i>			
Huisvesting	632.138	628.606	619.303
Kantoor- en organisatie	181.929	184.550	173.785
Marketing en communicatie	87.487	106.000	121.738
	901.554	919.156	914.826
<i>Collectie en tentoonstellingen</i>			
Tentoonstellingen en projecten	943.924	950.913	769.813
Aankopen museumcollectie	68.343	25.000	64.111
Overige museaal	92.404	110.300	136.046
	1.104.671	1.086.213	969.970
<i>Kapitaallasten</i>			
Afschrijvingen	156.166	159.177	159.019
Rente	5.941	11.682	8.742
	162.107	170.859	167.761
Totaal Lasten	4.398.914	4.419.076	4.106.008
Resultaat	114.063	-35.730	-19.247
Mutaties continuïteitsreserve	152.703	23.470	68.651
Mutaties bestemmingsreserves	-68.545	-82.700	-111.278
Mutaties bestemmingsfonds	29.905	23.500	23.380
Saldo	-	-	-

Cijfers 2023

Balans

in EUR

	per 31-12-23	per 31-12-22
Activa		
<i>Materiële vaste activa</i>		
Verbouwing en inrichting	105.591	76.709
Inventaris en ICT	74.568	101.176
Vernieuwing vaste opstelling	995.060	1.103.647
Activa in ontwikkeling	92.575	8.880
	1.267.794	1.290.412
<i>Voorraden</i>		
Voorraden winkel/museumkaarten	89.998	51.103
<i>Vorderingen: onderhanden projecten</i>		
Onderhanden projecten/ tentoonstellingen	-61.716	-242.388
<i>Overige vorderingen</i>		
Debiteuren	35.701	31.393
Omzetbelasting	92.189	83.490
Subsidiegevers en fondsen	639.540	550.245
Overige vorderingen	48.424	37.936
Vooruitbetaalde bedragen	39.822	38.519
	855.676	741.583
<i>Liquide middelen</i>		
Bank en kas	1.233.604	118.803
Totaal Activa	3.385.356	1.959.513

in EUR

	per 31-12-23	per 31-12-22
Passiva		
<i>Stichtingskapitaal</i>		
Continuïteitsreserve	629.519	476.816
Bestemmingsreserves	354.733	423.275
Bestemmingsfonds	77.219	47.314
	1.061.471	947.405
<i>Langlopende schulden</i>		
Gemeente Alkmaar	-	-
BNG Bank	1.045.024	-
	1.045.024	-
<i>Kortlopende schulden</i>		
Gemeente Alkmaar	207.500	207.500
BNG Bank	54.976	-
Crediteuren	116.154	247.009
Loonheffing, pensioenpremies en PAWW	79.842	82.604
Reserveringen vakantiegeld/-dagen	154.758	139.863
Nog te betalen bedragen en overig	130.748	207.632
Vooruitontvangen schenkingen/subsidies	534.883	127.500
	1.278.861	1.012.108
Totaal Passiva	3.385.356	1.959.513

Verzelfstandiging, subsidiëring en financiering

Stedelijk Museum Alkmaar is op 1 januari 2014 verzelfstandigd. Museummedewerkers die op 31 december 2013 bij de gemeente Alkmaar in dienst waren, zijn op 1 januari 2014 in dienst getreden bij Stichting Stedelijk Museum Alkmaar. Bij de verzelfstandiging van het museum zijn de vaste activa tegen boekwaarde per 1 januari 2014 van de gemeente Alkmaar overgenomen. Ter financiering van de overgedragen activa en passiva is een geldlening bij de gemeente Alkmaar afgesloten, die in 2024 volledig zal zijn afgelost.

De jaaruitkomsten in de jaarrekening zijn afgezet tegenover de bijgestelde begroting 2023 (vastgesteld op 20 april 2023).

Voor 2023 is door de gemeente Alkmaar aan het museum een exploitatiesubsidie van € 3.207.071 toegekend. De gemeentelijke subsidie voor 2024 bedraagt € 3.400.273.

De gemeente Alkmaar heeft daarnaast in augustus 2023 een eenmalige subsidie van € 76.303 toegekend, ter compensatie van de ten opzichte van 2021 gestegen energiekosten. In de begroting 2023 was deze energiecompensatie voorzichtigheidshalve niet opgenomen, vanwege de onzekerheid over de toekenning daarvan.

De vaste museale presentatie wordt stapsgewijs vernieuwd. De eerste fase van de modernisering is gerealiseerd in 2021–2022. De tweede, afrondende fase twee resulteert in de *Allemaal Alkmaar*-presentatie in de kelder. Vanwege de uitwerkingstijd van de plannen en de fondsenwerving zijn de werkzaamheden is de oplevering van *Allemaal Alkmaar* uitgesteld naar de zomer van 2024. Om alle investeringen mogelijk te maken, is een nieuwe geldlening noodzakelijk. Deze lening is zowel benodigd voor de investeringen in *Allemaal Alkmaar* als voor de tijdelijk gedaalde liquiditeitspositie als gevolg van de eerdere moderniseringsinvesteringen in 2021–2022. Op 1 december 2023 is een geldlening van € 1.100.000 door de BNG Bank aan het museum verstrekt. De annuïtaire geldlening heeft een looptijd van 15 jaar en is afgesloten tegen een vaste rente van 3,99%, met een jaarlijkse achterafbetaling van de annuïteit (aflossing en rente). Het museum betaalt vanwege de bijbehorende gemeentelijke garantiestelling aan de gemeente Alkmaar jaarlijks een provisie van 0,5%, berekend over de schuldrest bij de BNG Bank.

Eigen en overige inkomsten museum

Het aantal bezoekers is in 2023 op 82.816 uitgekomen (2022: 58.336), bijna 8.000 bezoekers meer dan de 75.000 bezoekers waarmee was gerekend

in de batenbegroting. De belangrijkste verklaring voor dit recordaantal betreft de goedgezochte tentoonstelling *Van Gogh, Cezanne, Le Fauconnier & de Bergense School*. Verder zijn de extra bezoekers toe te schrijven aan een aantal gratis toegankelijke evenementen in 2023, zoals Museumnacht, Open Monumentenweekend en de tweedaagse jubileumviering van het Alkmaars Ontzet. De goede bezoekerscijfers hebben ook gezorgd voor € 28.000 extra inkomsten in de museumwinkel en het museumcafé.

Personele lasten

De kosten van uitzendkrachten en overige inzet zijn ca. € 17.000 hoger dan begroot vanwege de tijdelijke invulling van vacatures in de vaste personeelsformatie. De overige personele lasten vallen € 5.000 lager uit, voornamelijk als gevolg van lagere woon-werkreiskosten door het thuiswerken.

Algemene lasten

De marketingkosten onderschrijden in 2023 met € 19.000 de begroting. Dit is toe te schrijven aan het gereserveerde representatiebudget voor bezoekers, bestemd als compensatie voor de overlast door de oorspronkelijk in 2023 geplande moderniseringswerkzaamheden. De verbouwing is uitgesteld naar 2024, waardoor dit representatiebudget niet is aangesproken.

Tentoonstellingen en projecten

De kosten en opbrengsten van tentoonstellingen en projecten worden genomen in het jaar dat deze wordt gepresenteerd aan het publiek. De netto kosten hiervoor (de directe uitgaven voor tentoonstellingen en projecten, na aftrek van de bijdragen van derden) overschrijden de begroting 2023 per saldo met ca. € 26.000.

De tentoonstelling *Plantage Alkmaar* kende in 2023 een overschrijding van € 4.000. Dit is het gevolg van de hogere kosten voor de inbegrepen beeldende kunst-opdracht, het extra inlijstwerk van bruiklenen en de noodzakelijke marketinginspanningen.

De tentoonstelling *Van Gogh, Cezanne, Le Fauconnier & de Bergense School* kent op de netto kosten een begrotingsoverschrijding van uiteindelijk € 14.000. Deze relatief beperkte overschrijding wordt volledig opgevangen door de algemene buffer van € 19.000 die was opgenomen in de begroting voor tentoonstellingen en projecten.

Bij *Nieuwe Vrijheidsbeelden* was voor € 15.000 aan honoraria voor de drie

kunstenaars begroot, te dekken vanuit aangevraagde externe bijdragen. Deze subsidiebedragen zijn echter rechtstreeks aan de kunstenaars toegekend en uitbetaald. Dit leidt bij de projectkosten tot een overeenkomstige onderbesteding ten opzichte van de begroting.

Bij Maria Barnas is de begrote fondsenwerving niet gerealiseerd, dit tekort wordt voor bijna 50% gecompenseerd door lager dan begrote projectkosten. Er zijn voor € 25.000 aan projectkosten gemaakt voor drie niet-begrote projecten: de publicatie bij de tentoonstelling *Plantage Alkmaar*, de Jongere-top 2023 en het *Slavernij Magazine*. Hier staan voor ruim € 22.000 aan extra, niet begrote projectopbrengsten tegenover.

De van september 2022 tot en met maart 2023 lopende tentoonstelling *Plantage Alkmaar* en de bijbehorende publicatie zijn mogelijk gemaakt met de financiële ondersteuning van het Mondriaan Fonds, Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Holland, Cultuureducatie Met Kwaliteit, de Kattendijke/Drucker Stichting en de gemeente Alkmaar.

De tentoonstelling *Van Gogh, Cezanne, Le Fauconnier & de Bergense School* is mogelijk gemaakt met de financiële ondersteuning van de gemeente Alkmaar, Mondriaan Fonds, Prins Bernhard Cultuurfonds, Stichting Zabawas, het TAQA Cultuurfonds, Stichting Pieter Haverkorn van Rijsewijk, Vereniging Vrienden Nieuwe Kunst 1900 en Stichting Gifted Art.

De tentoonstelling *Nieuwe Vrijheidsbeelden* is tot stand gekomen dankzij de financiële steun van het Mondriaan Fonds, Fonds21 en het Victoriefonds.

In 2020 is het educatieve participatieproject CuratorLab gestart, gericht op jongeren in het MBO-onderwijs. Hiervoor heeft Fonds21 een bijdrage toegekend van € 35.000. Vanwege de coronapandemie bestrijkt dit project uiteindelijk vijf jaren (2020 t/m 2024) en is deze fondsbijdrage overeenkomstig toegerekend.

Het in september 2021 gestarte tweede educatieproject genaamd CuratorLab on Tour bestrijkt drie schooljaren (2021 t/m 2024). Dit project wordt over de gehele looptijd gefinancierd door een bijdrage van € 270.000 (van Fonds21), aangevuld met een eigen bijdrage van het museum van € 30.000.

Aankopen museumcollectie

De verwerving van nieuwe werken voor de museumcollectie overstijgt in 2023 de begroting met € 43.000. Gerealiseerde collectieaankopen worden gedekt door een vrijval vanuit de gelijknamige bestemmingsreserve. Jaarlijks wordt

deze bestemmingsreserve via de resultaatbestemming voor toekomstige collectieaankopen door middel van een dotatie van € 25.000 gevoed, aangevuld met ontvangen donaties bedoeld voor specifieke collectieaankopen (in 2023 € 7.500 voor de verwerving van een renaissance vizel).

Overige museaal en educatie

Binnen de overige museale kosten is een onderbesteding gerealiseerd van € 10.000, als gevolg van een intern gevonden oplossing voor de voorheen extern gehuurde beeldbank, benodigd voor de opslag van hoge resolutie-beeldmateriaal van de museumcollectie.

Kapitaallasten

Binnen de kapitaallasten zijn de rentelasten € 6.000 lager dan begroot voor 2023, omdat de in de begroting opgenomen tweede geldlening, noodzakelijk voor de museale modernisering, een aantal maanden later in 2023 kon worden opgenomen bij de BNG Bank. Daarnaast zijn er niet-begrote rentebaten gerealiseerd.

Jaarresultaat 2023

Het jaar 2023 wordt afgesloten met een positief resultaat van € 114.063, voor de vrijval vanuit en dotaties aan bestemmingsreserves en -fondsen. In de begroting 2023 werd rekening gehouden met een positieve uitkomst van ca. € 36.000. Het gerealiseerde resultaat wordt, naast de begrote vrijval ter dekking van de afschrijvingslasten van eerdere investeringen, verder als volgt bestemd:

- de vrijval van € 65.000 van de bestemmingsreserve als dekkingsbijdrage voor de tentoonstelling *Van Gogh, Cezanne, Le Fauconnier & de Bergense School*;
- de niet-begrote dotatie van € 50.000 aan de bestemmingsreserve museale modernisering, voor de beoogde vervangingsinvesteringen in de vaste zaalpresentatie voor de Bergense School-kunstcollectie. In de komende jaren wordt via dotaties deze bestemmingsreserve verder aangevuld. Met deze reserve en daarnaast de vrijval vanaf 2026 van de afschrijvingslasten van de eerdere investeringen in deze zaal ontstaat dekking om de presentatie, ruim tien jaar na de opening, te kunnen vernieuwen en meer ruimte te bieden aan de gegroeide Bergense Schoolcollectie;
- de vrijval van de bestemmingsreserve regionale educatie met € 7.500 als begrote eigen bijdrage voor het educatieproject CuratorLab on Tour;

- de dotatie aan de bestemmingsreserve aankopen voor de museumcollectie van € 25.000 conform de begroting plus € 7.500 aan geoormerkte fondsbijdragen en particuliere giften voor de aankoop van een renaissance vizel, met daarnaast een onttrekking van € 68.343 voor de gerealiseerde collectieaankopen in 2023;
- een dotatie van per saldo bijna € 30.000 aan het bestemmingsfonds Vrienden, Schutters, Kring Bergense School en Patronen, bestaande uit de in 2023 ontvangen bijdragen van de leden.

Na de mutaties van de diverse bestemmingsreserves resteert een positief eindresultaat van € 152.703 dat wordt toegevoegd aan de continuïteitsreserve van het museum. De continuïteitsreserve bedraagt na deze dotatie € 629.519. Hiermee wordt voldaan aan de noodzakelijke versterking van het eigen vermogen van het museum, teneinde een grotere buffer te hebben voor onverhoopte tegenvallers in de fondsenwerving, onvoorzienbare kostenstijgingen in de energiekosten en de rest van de bedrijfsvoering. Verder dragen positieve resultaten bij aan de gewenste versterking van de liquiditeitspositie van het museum.

Bezoldiging bestuurder en toezichhouders

De directeur-bestuurder ontvangt een salaris op basis van schaal 15 van de Museum CAO (bruto € 109.841 in 2023) en neemt deel aan het Pensioenfonds ABP conform de premieberekingswijze op basis van de standaardpremies en de ABP-sectorclassificatie. De voorzitter en de leden van de Raad van Toezicht ontvangen in 2023 een vacatievergoeding van respectievelijk € 2.600 en € 1.750 en kunnen gemaakte reiskosten declareren. De bezoldiging van de directeur-bestuurder, toezichhouders en overige functionarissen blijft in 2023 onder het betreffende individuele WNT-maximum. Er zijn in 2023 geen ontslaguitkeringen betaald.

ANBI

Stichting Stedelijk Museum Alkmaar wordt sinds 22 november 2013 als een algemeen nut beogende instelling (ANBI) en ook als culturele ANBI aangemerkt. Het RSIN-nummer is 8534.07.769.

Colofon

Redactie

Mariëlla Beukers en Eva Groentjes

Uitgave

Stedelijk Museum Alkmaar
Canadaplein 1
1811 KE Alkmaar
+31 72 548 97 89
info@museumalkmaar.nl
stedelijkmuseumalkmaar.nl

Ontwerp

Mind Design, Amsterdam
Niels Schrader

Fotografie

Roel Backaert

Druk

Robstolk, Amsterdam

Binding

Patist, Den Dolder

Lettertype

Fabriga

Papier

120 grams Munken Lynx

Oplage

250 exemplaren

© 2024

Stedelijk Museum Alkmaar

**STEDEL'JK
MUSEUM
ALKMAAR**